

1. Úvod

Bible drážďanská, nedatovaný (a dodnes dochovaný) jen částečně na fotokopiích a v opisech) rukopis, vznikla asi v letech 1365-1375 prací šesti písařů.¹ Obsahuje text staročeského překladu bible první redakce pocházejícího asi z padesátých let 14. století a vyhotoveného dvěma skupinami překladatelů, kteří užívali odlišné ekvivalenty při překládání některých stejných latinských výrazů.² Text *Matoušova evangelia*, přeložený příslušníkem první překladatelské skupiny, zapsal do *Bible drážďanské* její pátý písař.³ Tento písař do ní nejprve opsal předmluvu a jedenáct veršů první kapitoly *Matoušova evangelia s homiliemi*.⁴ Následně však zapsal znovu předmluvu ve stejné podobě, ale počínaje první kapitolou opsal text *Matoušova evangelia* z nejstaršího úplného překladu bible.⁵

2. Cíl výzkumu

Cílem příspěvku bylo exaktně popsat stav jotace krátkého diftongu ě⁶ v *Matoušově evangeliu Bible drážďanské* a doplnit tak zjištění dosavadního bádání.⁷

3. Data a metodologie

Všechny doklady byly vypsány z transliterovaného textu

¹ KYAS, Vladimír et al.: *Česká bible v dějinách národního písemnictví*, Praha – Řím 1997, s. 37-38; SICHÁLEK, Jakub: *European Background: Czech Translations*, in: SOLOPOVA, Elizabeth (ed.): *The Wycliffite Bible. Origin, History and Interpretation*, Leiden – Boston 2017, s. 72; PEČÍRKOVÁ, Jaroslava et al.: *Staročeská Bible drážďanská a olomoucká: s částmi Proroků rožmberských a Bible litoměřicko-třeboňské. Kritické vydání nejstaršího českého překladu bible ze 14. století, V/1: Izaiáš – Daniel*, Praha 2009, s. 16; KYAS, Vladimír: *První český překlad bible*, Praha 1971, s. 12-13; KYAS, Vladimír – PEČÍRKOVÁ, Jaroslava: *Die Dresdener oder Leskowetz-Bibel*, in: ROTHE, Hans – SCHOLZ, Friedrich (eds.): *Die altschlesische Dresdener Bibel*, Paderborn 1993, s. 386.

² KYAS et al., *Česká bible v dějinách národního písemnictví* (↵ pozn. 1), s. 43, 51.

³ Tamtéž, s. 39, 43.

⁴ Srov. KYAS, Vladimír: *Staročeská Bible drážďanská a olomoucká: kritické vydání nejstaršího českého překladu bible ze 14. století, I: Evangelia*, Praha 1981, s. 19, 38. J. Vašica ve výpisích z Vraštilovy nyní nezvěstné práce uvádí 17 veršů (Kopie výpisků J. Vašici z nezvěstné studie J. Vraštila, s. 16/6 [uloženo v Oddělení vývoje jazyka Ústavu pro jazyk český AV ČR, v. v. i.]).

⁵ *Matoušovo evangelium s homiliemi* vzniklo v cca padesátých letech 14. století a je patrně výsledkem práce překladatele druhé překladatelské skupiny. Kompletně se dochovalo v jediném rukopise z cca sedmdesátých let 14. století. Obsahuje oproti nejstaršímu překladu novější názvosloví. Oba překlady byly patrně k dispozici v době vzniku *Bible drážďanské*. Srov. KYAS et al., *Česká bible v dějinách národního písemnictví* (↵ pozn. 1), s. 53-54; KYAS, *První český překlad bible* (↵ pozn. 1), s. 43-44; VOLEKOVÁ, Kateřina: *Muzejní zlomek s opisem Evangelia sv. Matouše s homiliemi*, in: *Listy filologické* 140 (2017), s. 248-249.

⁶ V příspěvku se kloníme ke Komárkovu názoru o fonemtické platnosti diftongu ě, srov. KOMÁREK, Miroslav: *Historická mluvnice česká, I: Hláskosloví*, Praha 1969, s. 96.

⁷ KYAS, *Staročeská Bible drážďanská a olomoucká* (↵ pozn. 4), s. 22.

Anastasia ROZHKOVA

Ústav českého jazyka a teorie komunikace,
Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Praha

Projevy ztráty jotace v *Matoušově evangeliu Bible drážďanské**

Manifestations of jotation losses in the Gospel of Matthew of the Dresden Bible

The contribution examines the ways in which jotation losses manifested in the Gospel of Matthew of the Dresden Bible. The loss of jotation is apparent in occurrences of written *e* instead of *ie/ye* which was originally used to record the diphthong *ě*. The cases of the so-called reverse analogy (that is, to write *ie/ye* instead of *e* to record *e*) and the usage of *i/y* to record palatal consonants (both connected with the jotation loss as well) were found too. Using statistical methods, we have found that the vowel *e* is recorded more frequently as *ie/ye* when it stands after *j* than when it stands after *š, ž* and *c*, as well as after *č* and *ř* rather than after *š* and *ž*.

Keywords: Czech Bible translations; Dresden Bible (*Bible drážďanská*); 14th century; loss of jotation

Number of characters / words: 19 001 / 2 940

Number of figures: 6

Secondary language: Old Czech

* Laskavě děkuji pracovníkům Oddělení vývoje jazyka Ústavu pro jazyk český AV ČR, v. v. i., za konzultace a za zpřístupnění a poskytnutí některých materiálů.

Matoušova evangelia edice *Staročeská Bible drážďanská a olomoucká* (1981) a následně manuálně otagovány a vyhodnoceny. Bylo rovněž přihlíženo k transkribované edici *Matoušova evangelia Bible drážďanské*.⁸

4. Zásady excerptce

Vypsána byla všechna slova obsahující krátký diftong ě a všechny případy ztráty jotace. Nebyly vypsány původní pozice krátkého diftongu ě po labiálních konsonantech.⁹ Případy, kde se ztráta jotace případně objevuje po labiálách, byly vypsány. Byly vypsány také všechny případy zápisu *e* zvratnou analogií jako *ie/ye* a případy užití *i/y* ve funkci změkčovacího znaménka pro označení předcházejícího palatálního konsonantu ve spojení s původním *e*.¹⁰ Existují tři nejednoznačné případy relevantní pro náš výzkum: 5,18 *gedyne* (edice 1981), 26,3 *knieziete* (edice 1981) a 26,63 *geziff* (edice 1981). Vraštil je totiž opsal jako *giedyne*, *knyezete* a *gieziff* a všechny doklady pocházejí z nedochovaných úseků *Bible drážďanské*. Jelikož Vraštilův opis bývá považován za relativně věrohodný,¹¹ řídíme se podobami z jeho opisu. Jsme si však vědomi, že tyto doklady nejsou úplně spolehlivé.

5. Výsledky výzkumu

Z *Matoušova evangelia Bible drážďanské* bylo vypsáno 1 893 případů výskytu diftongu ě a 12 případů ztráty jotace. Bylo rovněž získáno 137 případů ztráty jotace po labiále *v*, a to pouze ve tvarech *vecě* a *vecěchu*.¹² Dále se budeme podrobněji věnovat případům výskytu ztráty jotace, případům psaní *ie/ye* v nenáležitých pozicích a případům užití *i/y* ve funkci změkčovacího znaménka pro označení předcházejícího palatálního konsonantu ve spojení s původním *e*.

5.1. Stav po *j*

V *Matoušově evangeliu* jsme našli 111 případů zachování jotace po *j*, 1 případ ztráty jotace (je sě – 3. os. sg. aor.) a 141 případů psaní *ie/ye* v nenáležitých pozicích (ty jsou znázorněny níže; zápis *e* jako *e* se vyskytuje celkem v 1 208 případech).

Naše výsledky se shodují s některými Kyasovými závěry. Zmiňuje se, že tento písař »ji [jotaci, pozn. A. R.] často psal i v případech, kde nebyla náležitá, jako pravidelně u číslovky *gieden* nebo často v slovesných tvarech, jako *pohorffygie*«. ¹³ Z grafu je vidět, že i v případě adverbii *jedno/jediné* a adjektiva *jediný* píše *gie-/gye-* pravidelně. V některých případech bylo psaní *ie* opraveno tak, že nenáležitě *i* bylo vyradováno: 1,23 *wyprawugie*, 8,7; 8,28; 21,39 *giey*, 11,7 *chwiegie*, 11,10 *vhotugie*, 8,29 *gieziffy*.

⁸ VOLEKOVÁ, Kateřina – SVOBODOVÁ, Andrea (eds.): [*Bible drážďanská, Matoušovo evangelium*], Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i., 2019, <http://vokabular.ujc.cas.cz/moduly/edicni/edice/{8fcd56f2-4372-4056-b569-d813ae17cf3d}/>.

⁹ Komárek předpokládá, že po labiálních konsonantech byla v době ztráty jotace *i*-ová složka hodnocena jako součást rozložené labiály, a proto se zachovala. Z fonologického hlediska jde rovněž o změnu ě > e. Srov. KOMÁREK, Miroslav: *Gebauerovo historické hláskosloví ve světle dalšího bádání*, in: GEBAUER, Jan: *Historická mluvnice jazyka českého, I: Hláskosloví*, Praha 21963, s. 747, 753.

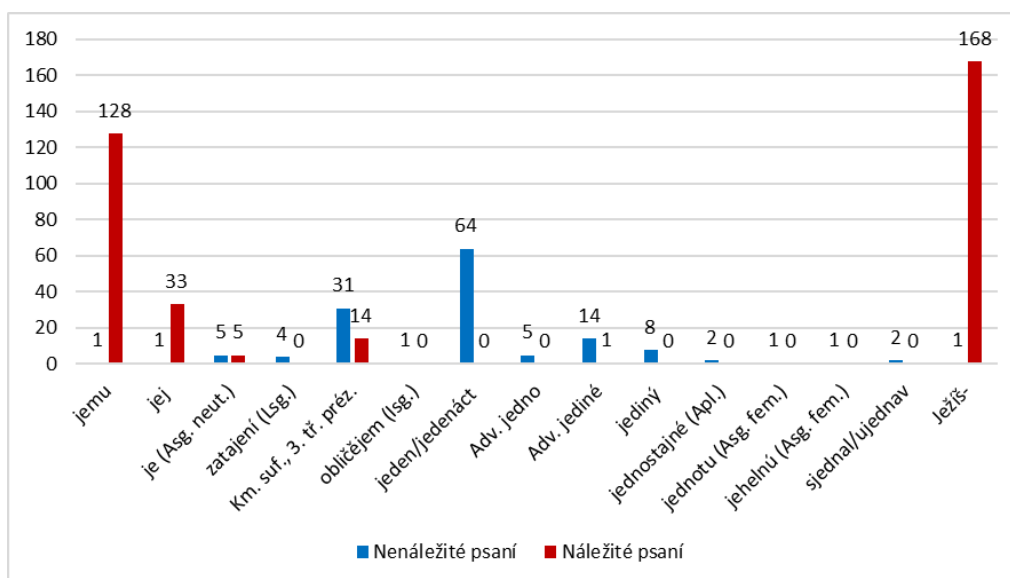
¹⁰ S užitím *i/y* pro označení měkkosti předcházejícího konsonantu počítáme v našem příspěvku v případě označení *ň* a *d'* ve skupině *-žď-*, s označováním původního *e* jako *ie/ye* pak v ostatních případech, srov. např. KOMÁREK, *Historická mluvnice česká, I* (< pozn. 6), s. 121. Na uvedeném místě však Komárek vyjmenovává mezi doklady na označování původního *e* jako *ie/ye* i doklady jako *knyemu*, což – jak se zdá – odporuje jeho tvrzení na s. 107, že v případech jako *proty nyemu* označuje *i/y* po ztrátě jotace měkkost předcházející palatály. Podle našeho názoru není jasné, jestli Gebauer počítá s označováním původního *e* jako *ie/ye*. Např. jeho tvrzení o *Evangeliáři vídeňském*, že »písař píše také *gefczye* Jan. 2, 4, aor. *ryezczyechu* t. 9, 12 a j. m. *ješče, řečechu*, [...] tedy i na místech nepochybných psává *czy, rzy* za *č, ř*«, spíše svědčí, že *i/y* v takových případech považuje za změkčovací znaménko předcházejícího konsonantu, nikoliv za zápis *e* jako *ie/ye*, srov. GEBAUER, *Historická mluvnice jazyka českého, I* (< pozn. 9), s. 128, a dále TÝZ: *O významu jotace v rukopisech staročeských*, in: *Listy filologické* 5 (1878), s. 217: »Písaři pozdější, počnouc od 2. pol. stol. XIV., znamenávají pomocí jotace souhlásky měkké.« V případě cizích slov jako *Ježůš* a *Jeruzalém* v *Hradeckém rukopise* připouští Komárek dokonce to, že jejich grafické podoby začínající na *Gie-* mohou odrážet i výslovnost, srov. KOMÁREK, Miroslav: *K fonetické povaze staročeského ě*, in: BLÁHA, Ondřej – KOMÁREK, Karel (eds.): *Studie z diachronní lingvistiky*, Olomouc 2006, s. 226. Jsme si vědomi výše uvedených nejasností, v příspěvku od nich však odhlížíme.

¹¹ KYAS, *Staročeská Bible drážďanská a olomoucká* (< pozn. 4), s. 31.

¹² Gebauer hodnotí ztrátu jotace jak v první, tak v druhé slabice jako starou. Zmiňuje jenom jeden doklad na zachovaný diftong ě v obou slabikách, a to *wieczie* z *Kroniky tak řečeného Dalimila* (zlomky Hanušovy), srov. GEBAUER, *Historická mluvnice jazyka českého, I* (< pozn. 9), s. 200.

¹³ KYAS, *Staročeská Bible drážďanská a olomoucká* (< pozn. 4), s. 22.

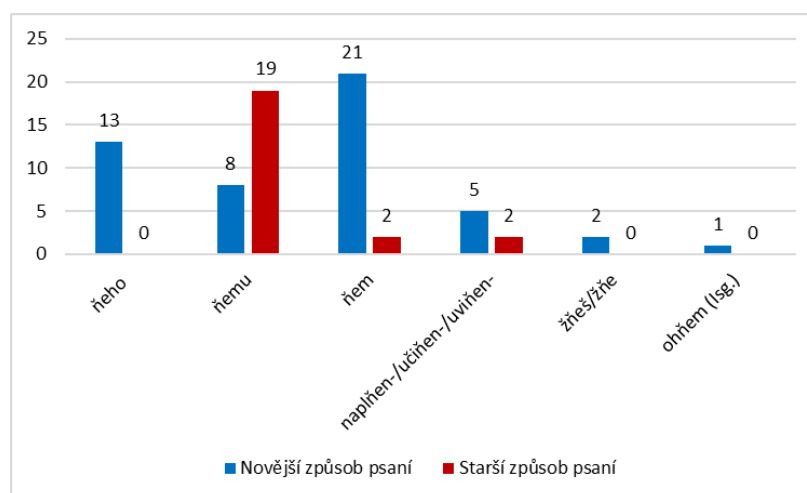
Graf 1:
Poměr zápisů *e* jako
ie/ye a *e* v případě
pozice *e* po *j*

5.2. Stav po ň

Pokud jde o novější způsob zápisu *-ňe-* jako *-nie/-nye-* (tj. o označení konsonantu *ň* spřežkou *ni/ny*), který podle badatelů souvisí se ztrátou jotace,¹⁴ našli jsme v *Matoušově evangeliu Bible drážďanské* 50 případů. Zjištěný výsledek ilustruje Graf 2:

Graf 2:
Užití *i/y* ve funkci
změkčovacího
znaménka

Statistickým testem jsme ověřili, že psaní *nemu* se v *Matoušově evangeliu Bible drážďanské* vyskytuje častěji než psaní *něho* (ani jednou se neobjevilo) a *nem*, což potvrzuje Kyasovo pozorování, že tento tvar zapisuje pátý písař v *Matoušově evangeliu* »velmi často« jako *nemu*.¹⁵

V *Matoušově evangeliu Bible drážďanské* jsme také našli dva případy užití *i/y* ve funkci změkčovacího znaménka pro označení konsonantu *ď* ve skupině *-žd-* (< *ždž*): 13,47 *šhromazdie-ney* a 25,32 *šhromazdyeny*.¹⁶

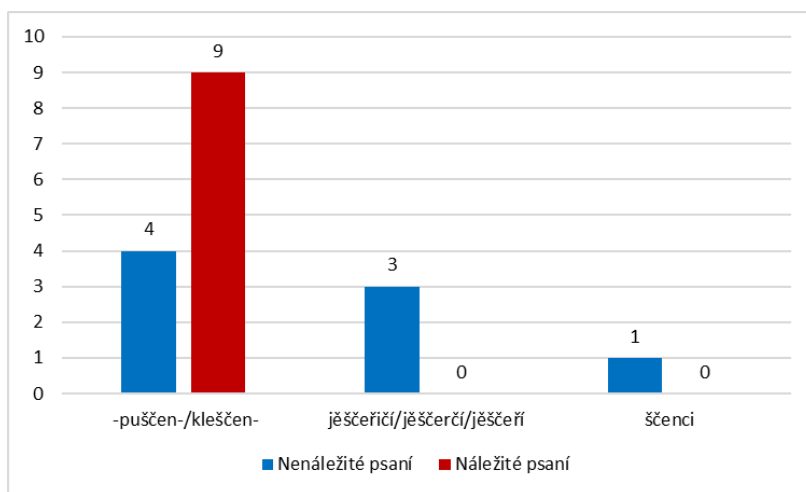
¹⁴ Gebauer tvrdí, že se ztráta jotace po této souhláске (a též po *ď* a *ť*) proběhla ve výslovnosti, tj. např. *ňemý* se změnilo v *němý*, a *y* v *nyemy*, jež před tím značilo *i*-ovou složku *ě*, po ztrátě jotace začalo tvořit spřežku s *n*, tj. *ny*, pro označení předcházejícího palatálního konsonantu (z grafiky to však poznat nelze; podobné případy hodnotíme v příspěvku jako případy s *ě*). A tak se pak objevilo psaní např. *k nyemu* se spřežkou *ny* pro označení *ň* vedle dřívějšího *k nemu*, srov. GEBAUER, *Historická mluvnice jazyka českého*, I (< pozn. 9), s. 128, 203; dále též KOMÁREK, *Historická mluvnice česká*, I (< pozn. 6), s. 107; KYAS, *První český překlad bible* (< pozn. 1), s. 16.

¹⁵ KYAS, *Staročeská Bible drážďanská a olomoucká* (< pozn. 4), s. 22. Ve výzkumu aplikujeme Fisherův exaktní test, při vícenásobném porovnání s korekcí Benjaminiho-Hochberga. K metodologii srov. BENJAMINI, Yoav – HOCHBERG, Yosef: *Controlling the False Discovery Rate: A Practical and Powerful Approach to Multiple Testing*, in: *Journal of the Royal Statistical Society* 57 (1995), s. 289-300. Statistická kalkulačka je dostupná z: <https://www.graphpad.com/quickcalcs/contingency1/>.

¹⁶ Srov. k tomu GEBAUER, *Historická mluvnice jazyka českého*, I (< pozn. 9), s. 311, kde se zmiňuje o psaní *-zde-* v těchto tvarech v památkách striktně zachovávajících jotaci.

5.3. Stav po č

V *Matoušově evangeliu* jsme našli 35 případů zachování jotace po č, 1 případ ztráty jotace (*obličej* – Asg.) a 8 případů psaní *ie/ye* v nenáležitých pozicích (zápis *e* jako *e* se vyskytuje celkem v 148 případech):

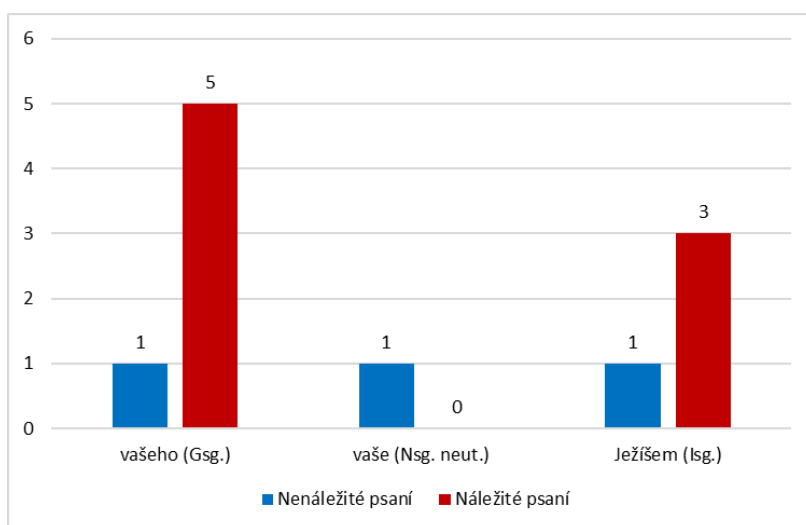

Graf 3:
Poměr zápisů *e* jako *ie/ye* a *e* v případě pozice *e* po *č*

Psaní *ie/ye* v nenáležitých pozicích se objevilo ve tvarech a odvozeninách od sloves *pus-titi* a *klestiti* a v odvozeninách od těchto tvarů, dále v adjektivech *jěščeřiči*, *jěščeřči* a *jěščeři* a v substantivu *ščenci*.

5.4. Stav po š

Po š jsme našli 146 případů zachování jotace, 3 případy ztráty jotace (*u břiše*, *Eliáše* – Asg., *Ježíše* – Gsg.) a tři případy psaní *ie/ye* v nenáležitých pozicích (zápis *e* jako *e* se vyskytuje celkem v 402 případech):

Graf 4:
Poměr zápisů *e* jako *ie/ye* a *e* v případě pozice *e* po *š*

Psaní *ie/ye* v nenáležitých pozicích se objevilo ve tvaru *vašeho*, *vaše* (Nsg., neut.) a *Ježíšem*.

5.5. Stav po ž

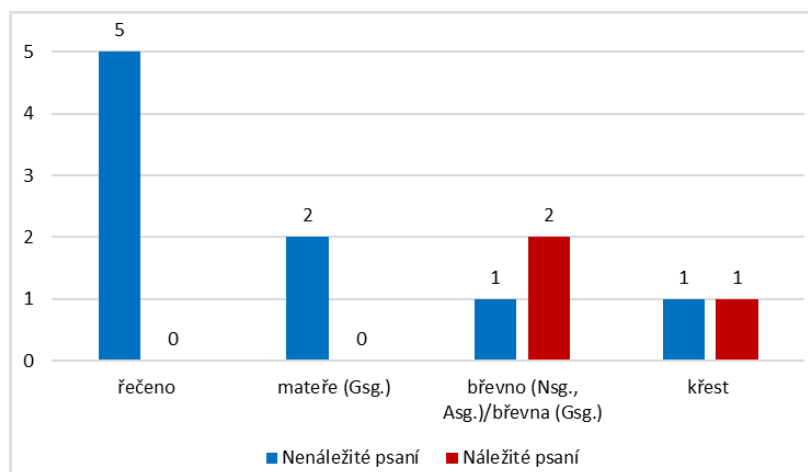
Po ž jsme našli 24 případy zachované jotace, 1 případ ztráty jotace (*kniežete* – Gsg.) a jeden případ psaní *ie* v nenáležitě pozici ve tvaru aoristu slovesa 22,7 *fejzie* (se zachycenou disimilací tupých sykavek). Případů zápisu *e* jako *e* bylo nalezeno celkem 249.

5.6. Stav po ř

Po ř bylo nalezeno 233 případů zachované jotace, 4 případy ztráty jotace (*moře* – Gsg.) a 9 případů psaní *ie/ye* v nenáležitých pozicích (zápis *e* jako *e* se vyskytuje celkem v 74 případech) – viz Graf 5.

Psaní *ie/ye* v nenáležitých pozicích se objevilo ve tvaru *řečeno* (všech 5 výskytů pochází ze sousedních veršů), ve tvaru *mateře*, *břevno* a *křest*.

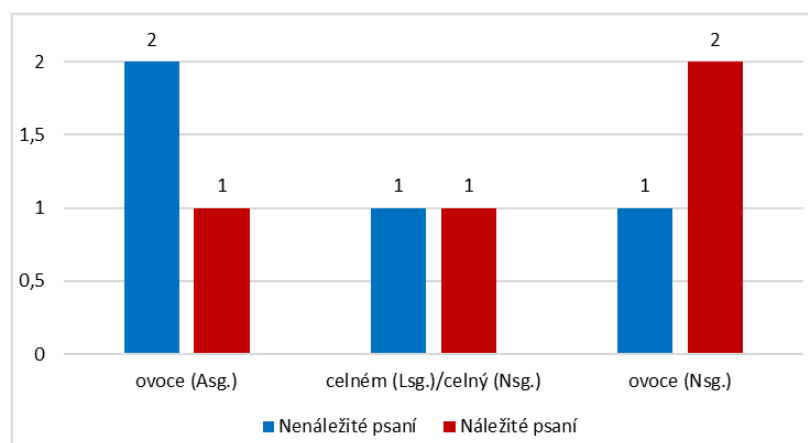
Graf 5:
Poměr zápisů *e* jako
ie/ye a *e* v případě
pozice *e* po *ř*

5.7. Stav po *c*

Po *c* jsme našli 295 případů zachované jotace (z nichž 137 případů tvoří tvary aoristu *vecě* a *vecěchu*), 2 případy ztráty jotace (*ovoce* – Gsg.) a 4 případy psaní *ie/ye* v nenáležitých pozicích (zápis *e* jako *e* se vyskytuje celkem v 251 případech):

Graf 6:
Poměr zápisů *e* jako
ie/ye a *e* v případě
pozice *e* po *c*

Psaní *ie/ye* v nenáležitých pozicích se objevilo dvakrát ve tvaru *ovoce* (Asg.), jedenkrát ve tvaru *ovoce* (Nsg.) a jedenkrát ve tvaru *celném* (Lsg.).

5.8. Zpracování výsledků excerpcí statistickým testem

Ztráta jotace krátkého diftongu *ě* je zaznamenána v *Matoušově evangeliu Bible drážďanské* stejně často po všech konsonantech, po nichž byla nalezena.¹⁷ Pokud jde o porovnání počtu zápisů původního *e* jako *e* a jako *ie/ye*, na základě provedení statistického testu se ukázalo,¹⁸ že zápis *e* jako *ie/ye* je častější v případě pozice *e* po *j* než v případě pozice po *š*, *ž*, *c* a v případě pozice po *č* a *ř* je častější než v případě pozice po *š* a *ž*.

6. Závěr

Jotace krátkého diftongu *ě* je v *Matoušově evangeliu Bible drážďanské* dobře zachycena. Nalezli jsme 12 případů ztráty jotace i případy zápisu původního *e* jako *ie/ye*. Toto psaní *ie/ye* v nenáležitých pozicích se vyskytlo po grafémech označujících stejné konsonanty, po nichž se vyskytla ztráta jotace. Ukázalo se, že zápis *e* jako *ie/ye* je častější v případě, když *e* následuje po *j*, než když následuje po *š*, *ž* a *c*, a v případě, když *e* následuje po *č* a *ř*, než když následuje po *š* a *ž*.

¹⁷ Při porovnání statistickým testem jsme za účelem minimalizace zkreslení výsledků z celkového počtu dokladů na jotaci po *c* vyřadili frekventované tvary *vecě*.

¹⁸ Některé případy jsme rovněž vyřadili. Jedná se o pravidelné frekventované psaní *jeden/jedenáct* a pět vyskytů tvaru *řečeno*, jehož psaní může být patrně navzájem ovlivněno blízkým kontextem.

PŘÍLOHA

Doklady na ztrátu jotace: 1,18 *brziffe*, 3,10 *owoce*, 7,18 *owoce*, 9,33 *ge fie*, 13,1 *morze*, 14,24 *morze*, 15,29 *morze*, 23,15 *morze*, 26,3 *knyzete*, 26,67 *obliczey*, 27,47 *Eliaffe*, 27,54 *geziffe*.

Doklady z Grafu 1 (kromě dokladů na skoro stoprocentní velmi frekventovaný zápis e jako e ve tvarech jemu a Ježiš-): 5,13 *giedyne*, 5,18 *giedno*, 5,18 *giedyne*, 5,19 *giedno*, 5,29 *po-horffygie*, 5,29 *gie*, 5,29 *gieden*, 5,30 *po-horffygie*, 5,30 *gieden*, 5,36 *giedyneho*, 6,4 *zatagienny*, 6,4 *zatagienny*, 6,18 *giedyne*, 6,18 *zatagienny*, 6,18 *zatagienny*, 6,24 *giednoho*, 6,24 *giednoho*, 6,26 *siegie*, 6,27 *gieden*, 6,28 *neufilugie*, 6,29 *giedno*, 6,31 *odiegem*, 8,6 *giew*, 8,9 *giednomu*, 8,19 *gieden*, 9,18 *giedno*, 9,18 *giemv*, 9,21 *giedyne*, 10,23 *giednom*, 10,29 *giedem*, 10,38 *ne-nafleduugie*, 10,42 *giednomu*, 11,10 *oblicziegem*, 11,27 *giedno*, 11,27 *giedno*, 11,28 *vfilugiete*, 12,4 *giedine*, 12,11 *giednu*, 12,18 *wzwieftugie*, 12,20 *giezto*, 12,22 *giednoho*, 12,24 *giedyne*, 12,39 *giedno*, 12,41 *gie*, 12,42 *gie*, 13,31 *wfiegie*, 13,46 *gieden*, 13,57 *giedine*, 14,17 *giedyne*, 15,3 *przestupugiete*, 15,4 *wzlagie*, 15,5 *prospiegie*, 15,11 *nepoffkwrnygie*, 15,11 *pooffkwrnygie*, 15,18 *pooffkwrnygie*, 15,20 *pooffkwrnygie*, 15,20 *nepoffkwrnygie*, 15,24 *giedyne*, 16,4 *giedyne*, 16,14 *Giedny*, 16,14 *giednoho*, 16,23 *giedyne*, 17,4 *gieden*, 17,4 *gieden*, 17,4 *gieden*, 17,8 *giedyne*, 18,5 *giednoho*, 18,6 *giednoho*, 18,8 *po-horffygie*, 18,9 *po-horffygie*, 18,9 *gie*, 18,9 *giednyem*, 18,12 *giedna*, 18,14 *giedyni*, 18,16 *giednoho*, 18,24 *gieden*, 18,28 *giednoho*, 18,35 *gieden*, 19,5 *giednom*, 19,6 *giedno*, 19,6 *sgiednal*, 19,9 *giedyne*, 19,11 *giedno*, 19,16 *gieden*, 19,17 *Giedynit*, 19,24 *giehelnu*, 20,2 *vgiednaw*, 20,6 *giednunađftu*, 20,9 *gied<e>nadftu*, 20,9 *giednoftayne*, 20,10 *giednoftayne*, 20,12 *giedynu*, 20,13 *giednomu*, 20,21 *gieden*, 20,21 *gieden*, 20,23 *giedno*, 21,19 *giedno*, 21,19 *giedyne*, 21,24 *giedney*, 21,35 *giednoho*, 22,5 *gieden*, 22,34 *giednotu*, 22,35 *gieden*, 23,8 *giedyni*, 23,9 *giedyni*, 23,10 *giedyni*, 23,15 *giednoho*, 23,17 *pořwieczugie*, 23,19 *pořwieczugie*, 23,24 *przeciezygiete*, 23,28 *wkazugiete*, 23,29 *okrařfigiete*, 23,34 *wkrzi-zygiete*, 23,34 *biczugiete*, 23,37 *kamenugieř*, 23,27 *řhrnugie*, 24,36 *giedyne*, 24,40 *gieden*, 24,41 *giedna*, 24,41 *gieden*, 25,15 *giednomu*, 25,15 *giednu*, 25,18 *giednu*, 25,24 *giednu*, 25,32 *wykodluczgie*, 25,40 *giednomu*, 25,45 *giednomu*, 26,14 *gieden*, 26,21 *gieden*, 26,34 *zapiegie*, 26,40 *giedne*, 26,47 *gieden*, 26,51 *gieden*, 26,63 *gieziff*, 26,69 *giedna*, 26,75 *zapiegie*, 27,15 *giednoho*, 27,38 *gieden*, 27,48 *gieden*, 27,57 *gieden*, 28,16 *giedenadfte*;

1,21 *wzdiegeř*, 1,23 *wyprawuge*, 2,13 *ge*, 4,5 *gey*, 5,23 *offerugeř*, 5,46 *milugete*, 6,25 *ge*, 8,7 *gey*, 8,28 *gey*, 8,34 *gey*, 9,31 *gey*, 9,34 *wypuzuge*, 10,37 *miluge*, 10,37 *miluge*, 11,7 *chwiege*, 11,10 *vhotuge*, 11,12 *ge*, 12,44 *gey*, 13,20 *ge*, 13,21 *gey*, 13,28 *gey*, 13,30 *gey*, 13,44 *řkrige*, 13,46 *gey*, 14,31 *chibugeř*, 15,22 *obluge*, 16,22 *gey*, 17,15 *gey*, 17,20 *gedine*, 18,2 *gey*, 18,25 *gey*, 18,28 *gey*, 18,34 *gey*, 19,27 *nařledugem*, 21,39 *gey*, 21,39 *gey*, 21,44 *gey*, 21,46 *gey*, 22,13 *gey*, 23,15 *gey*, 26,16 *gey*, 26,42 *gey*, 26,48 *gey*, 26,61 *gey*, 26,65 *potrzebugem*, 27,2 *gey*, 27,31 *gey*, 27,35 *gey*, 27,40 *gey*, 27,59 *ge*, 27,64 *gey*, 28,13 *gey*, 28,17 *gey*.

Doklady z Grafu 2: 1,22 *naplnieno*, 3,3 *o nyemzto*, 3,6 *od nyeħo*, 3,12 *oħnyem*, 3,13 *od nyeħo*, 4,20 *po nyem*, 5,22 *wwinen*, 5,42 *od nyeħo*, 6,26 *znye*, 7,9 *v nyeħoz*, 8,1 *po nyem*, 8,5 *k nyemu*, 8,10 *po nyem*, 8,23 *po nyem*, 9,18 *po nyem*, 9,27 *po nyem*, 9,28 *k nyemu*, 9,33 *z nyeħo*, 10,11 *v nyeħo*, 11,10 *o nyemz*, 12,15 *po nyem*, 12,18 *w nyemzto*, 13,24 *uczinyeno*, 13,32 *z nyeħo*, 14,7 *na nyem*, 14,13 *po nyem*, 14,36 *uczinyeny*, 17,17 *z nyeħo*, 20,20 *od nyeħo*, 20,34 *po nyem*, 21,13 *z nyeħo*, 21,19 *na nyem*, 21,42 *uczinyeno*, 22,23 *k nyemu*, 23,18 *na nyem*, 23,20 *na nyem*, 23,20 *na nyem*, 23,21 *na nyem*, 24,1 *k nyemu*, 24,32 *na nyem*, 25,6 *proty nyemu*, 25,24 *znyeř*, 25,28 *od nyeħo*, 26,7 *k nyemu*, 26,24 *o nyem*, 26,27 *z nyeħo*, 26,69 *k nyemu*, 27,19 *k nyemu*, 27,31 *f nyeħo*, 28,2 *na nyem*;

3,5 *k nemu*, 4,22 *po nem*, 5,1 *k nemu*, 8,17 *naplnieno*, 8,25 *k nemu*, 9,14 *k nemu*, 10,11 *w nem*, 13,2 *k nemu*, 13,36 *k nemu*, 13,48 *naplniena*, 14,15 *k nemu*, 15,1 *k nemu*, 15,30 *k nemu*, 16,1 *k nemu*, 18,21 *k nemu*, 19,3 *k nemu*, 21,14 *k nemu*, 21,19 *k nemu*, 21,23 *k nemu*, 22,16 *k nemu*, 24,3 *k nemu*, 24,26 *k nemu*, 26,73 *k nemu*.

Doklady z Grafu 3: 3,7 *gieřczierziczi*, 9,2 *odpuřczienyt*, 9,5 *odpuuřczienyt*, 12,34 *gieřczierci*, 15,27 *řczieni*, 19,12 *kleřczieni*, 23,33 *gieřczierzi*, 26,28 *odpuuřczienye*;
5,32 *propuuřczenu*, 12,31 *odpuuřczien*, 12,31 *otpuuřczieno*, 12,32 *odpuuřczieno*, 12,32 *odpuuřczieno*, 13,47 *vpuuřczieney*, 19,9 *puuřczenu*, 19,12 *kleřczieny*, 19,12 *kleřczieny*.

Doklady z Grafu 4: 10,20 *waffieħo*, 24,20 *waffie*, 26,51 *geziřfiem*;

5,16 *waffieħo*, 5,45 *waffieħo*, 6,1 *waffieħo*, 9,10 *geziřfiem*, 10,29 *waffieħo*, 19,8 *waffieħo*, 26,69 *gezyřfiem*, 26,71 *geziřfiem*.

Doklady z Grafu 5: 3,7 *krzeřft*, 5,27 *rzieczeno*, 5,30 *Rzieczeno*, 5,33 *rzieczeno*, 5,38 *rzieczeno*, 5,43 *rzieczeno*, 7,4 *brzewno*, 14,8 *materzie*, 15,6 *materzie*;

7,3 *brzewna*, 7,5 *brzewno*, 21,25 *Krzeřft*.

Doklady z Grafu 6: 7,17 *owocie*, 7,17 *owocie*, 9,9 *cielnem*, 21,19 *owocie*;

10,3 *cefny*, 12,33 *owocie*, 12,33 *owocie*, 13,26 *owocie*.